

Deželna KD o slovenski manjšini

Pred nekaj dnevi je deželno vodstvo Krščanske demokracije odobrilo dokument, ki vsebuje načelna stališča te stranke do uprašanja slovenske narodne manjšine v Furlaniji Julijski krajini. Dokument je vsekokor pomemben, saj je tudi stranka relativne večine, ki je v Italiji na oblasti ves povojni čas, končno spregovorila svojo uradno besedo o slovenski manjšinski problematiki. Na tem mestu bomo skušali vsebino dokumenta skoraj v celoti objaviti v slovenskem prevodu, čeprav moramo priznati, da je po grdi navadi italijanskih političnih strank — in Krščanske demokracije še posebej — na določenih mestih nejasna, oziroma težko razumljiva in bi potrebovala še posebno razlago.

»Razprava o zaščiti slovenske manjšine, ki je v teku — pravi na začetku dokument Krščanske demokracije iz Furlanije Julijske krajine — skuša pojasniti vsebino celotne zadeve, pri čemer se odpravljajo poskusi njenega izkoriščanja v strankarske namene ali v namene nacionalističnega pretiravanja, kar je bil vzrok, da se še ni dosegla uravnovešena in zadovoljiva rešitev«.

»V pluralistični družbi mora demokracija ureditev, po mnenju Kršč. demokracije, priznavati tudi tiste družbene skupine, ki se razpoznavajo po svojih kulturnih in jezikovnih značilnostih in svojih običajih, in sicer ne samo z zagotovitvijo primerne zaščite njihovega obstoja, temveč tudi s sredstvi, ki naj omogočajo tako razvoj manjšinskih skupin kot njihovo vključevanje v širši sklop vrednot, katerih nosilec je manjšina. Za razčlenjeno in raznoliko deželo, kot je Furlanija Julijska krajina, more pomeniti le priložnost za kulturno bogatenje, omikani napredek in tesnejšo enotnost ukrepanje na politični, zakonodajni in upravnih ravni, ki naj okrepi njen pluralistični značaj in potrdi veljavnost družbenega sožitja, sklicujočega se na načela svobode in demokracije«.

»Stranka Krščanske demokracije iz Furlanije Julijske krajine — nadaljuje dokument — soglaša s pričakovani pripadnikov slovenske manjšine, da se jim v skladu z duhom in določili italijanske ustave prizna popolnejša zaščita, ki bo boljše ustrezala njihovim sedanjim potrebam. Zato poziva svoje parlamentarce, naj se odločijo za ustrezno zakonodajno pobudo«.

»Zaščita slovenske narodnostne skupnosti, po mnenju Kršč. demokracije, ne

(nadaljevanje na 3. strani)

Španska demokracija se je izkazala trdna

Po malo več kot 18 urah se je vdal podpolkovnik Antonio Tejero, ki je v ponedeljek ob 18. uri in dvajset minut vdrl v parlament v Madridu in naznanil začudenim poslancem »državni udar« (golpe), ki naj bi obnovil skrajnodesno diktaturo v Španiji. Pri vdoru v parlament, ki ga imenujejo tam »cortes«, je bilo kar precej streljanja, a na srečo samo v strop, tako da ni bil nihče ranjen. Pač pa je brkati in visoki podpolkovnik hudo kričal in vihtel svojo pištolo z dolgo cevjo, kar se poslancem tudi ni zdelo ravno šala, vsaj ne okusna. Tejero pa je ostal osamljen. Razen dvestopetdeset stražnikov »Guardie civil«, ki jih je pripeljal podpolkovnik s seboj, in nekaj tisoč mladih desničarjev, ki so začeli manifestirati po mestu, se ni pridružila poskusu udara nobena politična sila in nobena vojaška posadka, čeprav se je pozneje zvedelo, da se je čudno obnašal poveljnik vojaškega okrožja v Valenciji (enega izmed devetih španskih vojaških okrožij) general Milans del Bosch, ki je poslal vojaške obhodnice in tanke na ceste. Vendar ni ukrenil nič takega, kar bi se dalo tolmačiti kot odkrita podpora skupini, ki je hotela izvesti državni udar, čeprav ni prebral suma, da je bil morada on tisti, ki bi bil moral prevzeti oblast, če bi bil udar uspel oziroma, če bi se bili dogodki razvijali tako, kakor so si pobudniki udara zamislili. Toda stvari so potekale drugače in tako Tejeru ni preostalo dru-

gega, kakor da se je vdal, general Del Bosch pa je bil odstavljeno.

Načrt za udar je skoraj gotovo predvideval, da naj bi skrajna desnica izkoristila politično praznino ali bolje rečeno vladno praznino, ki je nastala z odstopom ministrskega predsednika Suareza in pred glasovanjem, ki naj bi bilo v parlamentu potrdilo novega ministrskega predsednika Calva Sotelo. Glasovanje o tem je bilo ravno v teku, približno četrtna navzočih poslancev je že vrgla v žaro svoje glasovnice, ko je vdrl v zbornico vročehrvni podpolkovnik s svojimi vojaki in začel kričati in mahati s pištolo.

Edinstveni primer v moderni zgodovini: televizijska kamera, ki je bila nameščena tako, da je avtomatično snemala ves potek glasovanja v zbornici, je snemala naprej še cele tričetrt ure, dokler ni nekdo izmed navzočih vojakov tega opazil in so jo ustavili. Toda film je ohranjen in najznačilnejše prizore iz njega je lahko videla španska in tuja javnost že takoj po končanem upor.

Skoraj vsi španski in tuji komentatorji so naglasili pogumno obnašanje španskih parlamentarcev nasproti nasilju, ki jim je grozilo, in to velja posebno za dosedanega ministrskega predsednika Suareza. Še posebej pa naglašajo izredno in verjetno odločilno vlogo, ki jo je odigral v vsej zadevi kralj Juan Carlos. V trenutkih dozdevne

dalje na 2. strani ■

Kaj je povedal Brežnjev

Govor sovjetskega partijskega in državnega predsednika Brežnjeva na začetku 26. kongresa komunistične partije Sovjetske zveze vsebuje nekaj zanimivih pobud, katerim so takoj prisluhnili v mednarodnem političnem svetu. Predvsem izstopa nenadna previdna odprtost do Združenih držav: Brežnjev namreč ponuja novemu amerišskemu predsedniku Reaganu sestanek na najvišji ravni. Poleg tega namiguje sovjetski predsednik na nov dialog o omejevanju strateškega oboroževanja in raketnih arzenalov, kaže pa se tudi določena pripravljenost na neposredna pogajanja o aspektih afganistanskega problema.

Po teh namigih na glavne novosti v govoru Leonida Brežnjeva si oglejmo nekaj podrobnosti.

Dialog z Ameriko. Brežnjev je izjavil, da bi bil potreben tak dialog na vseh ravneh, saj izkustvo uči, da so sestanki na najvišji ravni odločilnega pomena za dogajanja v svetu. Govornik sicer ni prizanesel novi ameriški upravi, kateri je očital bojevit izjave in zastrupljanje odnosov med velesilama; vendar je to obvezno puščico omilil z željo, da bi v Washingtonu prevladal realizem.

Afganistan. O tej zadevi je Brežnjev namignil, da bi bila njegova država pripravljena na razgovore z Ameriko, vendar v širšem okviru že znanega sovjetskega predloga o demilitariziranju celotnega območja Perzijskega zaliva. Ta predlog pa so Združene države že zavrnile.

dalje na 2 strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 1. marca, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Nediški zvon, oddaja o Benečiji; 11.00 Mladinski oder: »Zaklad pri samotni roži«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 »220 Volt — ali ne vtikaj prsta v bližnjega vtičnico«; 15.00 Sport in glasba ter neposredni prenosi; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 2. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovenci v miljskem okoliščju; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Skladbe slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev; 11.30 Beležka; 11.40 Zimzelene melodije; 12.00 Kulturni dogodki; 12.40 Slovenska imena naših krajev; 13.00 Poročila; 13.20 Z revije Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki je bila v Kulturnem domu v Trstu; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Janez Jalen: »Bobri«; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenski komorni orkester iz Ljubljane; 18.00 Kulturno pismo; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 3. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Primorska duhovščina pod fašizmom; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 11.30 Folklorni odmevi; 12.00 Četrtekova srečanja; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Odraslim prepovedano; 16.00 Mladi pisci; 16.15 Romantični trenutek; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Nove plošče; 18.00 Milan Grgič in Alfi Kabiljo: »Jalta, Jalta...«, glasbena komedija; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 4. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 11.40 Zimzelene melodije; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiški dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Naši zbori; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Janez Jalen: »Bobri«; 15.00 Nove plošče; 16.00 Slovenska literatura v Italiji; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba — Mladi izvajalci — Z revije Zveze cerkvenih pevskih zborov, ki je bila v Kulturnem domu v Trstu; 18.00 Poslušajmo film; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 5. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Slovenska društva v Trstu in okolici; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.30 Folklorni odmevi; 12.00 Poslušajmo film; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Mladi pred mikrofonom; 14.45 Problemi slovenskega jezika; 16.00 Vinko Beličič: (Drugo) prelistavanje poldavnine; 16.30 Glasbene diagonale; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Poezija samospeva; 18.00 Kulturna rubrika Primorskega dnevnika; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 6. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Zimske slike; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Za ljubitelje operne glasbe; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beležka; 11.40 Zimzelene melodije; 12.00 Na goriškem valu; 13.00 Poročila; 13.20 Mednarodno tekmovalstvo »Cesare Augusto Seghizzi« 1980; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Kje je napaka?; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Janez Jalen: »Bobri«; 16.00 »220 Volt — ali ne vtikaj prsta v bližnjega vtičnico«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Diplomiranci šole Glasbene matice v Trstu; 18.00 Kulturni dogodki; 18.50 Slovenska imena naših krajev; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 7. marca, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Radijski koncert; 11.30 Zimzelene melodije; 12.00 »Bom naredu st'zdice, čjer so včas'b'le«, glasnik Kanalske doline; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Tomi na obisku; 14.30 Gremo v kino; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenski zbori in vokalne skupine na ploščah;

Španska demokracija...

■ nadaljevanje s 1. strani

politične paralize, ki se je pojavila v državi po vdoru v parlament, ko je bila poleg poslancev v rokah upornikov celotna dosedanja vlada kot tudi bodoča vlada z mandatarjem Sotelom vred, je kralj naglo imenoval začasno vlado iz državnih podtajnikov (pomočnikov ministrov) in imel še isto noč po televiziji kratek nagovor, v katerem je jasno in odločno obsodil poskus državnega udara in se izjavil za demokracijo, tako da je bilo takoj vse jasno: španska monarhija je na strani demokracije in nastopa v nje- no obrambo. To je verjetno tudi odločilo o obnašanju nekaterih generalov, ki so se še pomišljali. Celó Milians Del Bosch je po nekajurni neodločnosti ubogal kralja in se podal v Madrid ter se mu dal na razpolago.

Lahko se reče, da se je pustolovščina podpolkovnika Tejera Molina za špansko demokracijo dobro končala. Toda ali ni bil morda vendarle znak njene šibkosti, da je do takega poskusa sploh prišlo?

Nekateri komentatorji so res takega mnenja, toda večina misli, da je španska demokracija vladavina dobro prestala preizkušnjo. Izkazala se je celo trdnjša, kot je bilo pričakovati. Ob poskusu udara ni prišlo do nikakega izbruha tistih plasti, ki se jim dozdevno še toži po nekdanji frankistični diktaturi: dela častnikov in moštva v »Guardiji civil«, v vojski, mornarici in letalstvu, dela uradništva v državni upravi itd. Ostali so pasivni, ker so se morda tudi oni prepričali, da je današnja živa in dinamična Španija, ki vre od novih in mladih energij, neprimerno boljša in da uživa v ostali Evropi in v svetu neprimerno več ugleda kot nekdanja sklerotična Francova Španija. Življenjska raven v Španiji se je po Francovi smrti in odpravi diktature naravnost neverjetno hitro dvigala in danes je Španija že v marsičem vstrel z drugimi zahodnoevropskimi državami. Njeno gospodarstvo je zdravo in v stalnem naglem razvoju, v turizmu je dejansko že pred vsemi drugimi evropskimi državami, industrija se modernizira v naglem ritmu, kmetijstvo se tudi modernizira in mnogo izvažja, trgovina s trgovsko mornarico vred je v naglem razmahu. Vse tiste plasti, ki so delež-

ne te nove blaginje, nimajo seveda nikakega interesa, da bi se vrnil v staro gospodarsko pasivnost in nizko gospodarsko raven. Špancev pa ugaja tudi demokracija. Zavedajo se, da jim je vrnila nacionalno in državljansko, pa tudi čisto osebno dostojanstvo, kajti človek, ki mora prenašati nasilen režim brez pravice do protesta, trpi tudi v svojem osebnem dostojanstvu. Španci pa so ponosni, tudi osebno.

Lahko si je predstavljati, da bo ponesrečeni poskus skrajnodesnega državnega udara še okrepil demokracijo v Španiji, ker je dokazal šibkost njenih nasprotnikov. Vendar pa velja tudi za Španijo isto, kar velja za Italijo in za vsako demokracijo: državo: treba je sproti in temeljito, pošteno in brez poskusa »okrog prinašanja« reševati politične in druge probleme, ki se pojavljajo. Nobena demokracija ne sme dopustiti, da se problemi kopičijo in jo nazadnje pokopljejo pod seboj. Eden takih problemov je danes v Španiji baskovsko vprašanje. Ni videti vzroka, zakaj ne bi španska demokracija pristala na kar najširšo samoupravo ali celo neodvisnost tega starodavnega naroda. Iznebila bi se problema, ki grozi zastrupiti organizem mlade španske demokracije in ki služi skrajni levi teroristične narave, da skuša vžgati vžigalno vrstico državljanske vojne

—o—

LISTINA 77

Glasniki gibanja Listina 77, ki se na Češkoslovaškem že peto leto bori za človekove pravice in politične svoboščine, je naslovila na predsednika Husaka poziv, s katerim zahteva izpustitev zaprtih disidentov in spremembo zakonodaje v točkah, kjer se ta nanaša na probleme individualnih in družbenih svoboščin. Glasniki Listine 77 posebej opozarjajo na neskladnosti med Češkoslovaško pravno ureditvijo in med mednarodnimi dogovori o človekovih pravicah, ki jih je podpisala tudi Češkoslovaška. V pismu, poslanem predsedniku Husaku, je tudi zahteva o uzakonitvi pobud v prid človekovih pravic. To pa je v bistvu zahteva po uzakonitvi celotne dejavnosti Listine 77.

Kaj je povedal Brežnjev

■ nadaljevanje s 1. strani

Rakete. Sovjetska zveza bi bila pripravljena na »pavzo« v razmeščanju ameriških in sovjetskih raket na evropskih tleh. Pripravljena bi bila dalje razpravljati z Amerikanci o razmeščanju novih podmornic z balističnimi raketami. Brežnjev tudi predlaga vnaprejšnje najavljanje vojaških vaj na evropski celini, in to — kar zadeva njeno ozemlje — menda vse do Urala. Isto načelo bi lahko uporabili tudi v Aziji, vključivši pri tem ozemlja Kitajske, Japonske in tamkajšnjih ameriških vojaških področij.

Poljska. Brežnjev je obljubil vso potrebno pomoč in podporo tej državi, kar seveda jasno pomeni, da ostaja pod nadzorstvom Moskve. Vendar je dodal, da so bile tako imenovane zunanje interference v

poljska dogajanja tudi posledica napak samega poljskega vodstva.

To so nekatere glavne točke iz zunanje-političnega dela govora, ki ga je imel Brežnjev na partijskem kongresu. Glede domačih problemov pa je med drugim naglasil, da bo treba povečati investicije za industrijski in poljedelski sektor.

Prvi vtisi političnih opazovalcev se ujemajo v sodbi, da je Brežnjev mimo predvidenih in obveznih gesel in načel nastopil z določenimi ponudbami Zahodu, ki jih na splošno niso pričakovali. V tem gledajo nekateri komentatorji odmev na domače in mednarodne težave Sovjetske zveze, nekaj vpliva pa utegne nedvomno imeti tudi novo politično vzdušje, ki je nastalo v Washingtonu po izvolitvi predsednika Reagana.

Popevkarstvo kot umik pred resničnim življenjem

Smrt Beatlesa Johna Lennona in množična histerija, ki ji je sledila med ameriški ljubitelji njegove glasbe, je ponovno dokazala, kako je del današnje mladine, pa tudi takih ljudi, ki niso več ravno mladi, ujet v psihozo, ki bi jo lahko mirne duše označili za odtujenost življenju, namreč resničnemu življenju. Seveda spada tudi glasba k življenju, vendar pa ne sme postati celotna vsebina življenja ali nadomestilo za resnično življenje. In to je bila za mnoge in je ostala do danes glasba Beatlesov, pa tudi mnogih drugih slovitih orkestrrov lahke glasbe.

Pojav se nam ne zdi več čuden samo zato, ker smo ga že navajeni. Nič več se nam ne zdi čudno, če smo prisiljeni gledati po televiziji ali poslušati po radiu vsak dan dolge oddaje z nastopi takih orkestrrov. Njihovi člani in članice so oblečeni navadno tako, da bi jih lahko mirno označili za maskare, in tudi obnašajo se tako, zlasti pevci. Nič hudega, bo dejal kdo, malo »heca« mora biti! Res je, slabo bi ravnal, kdor mladini ne bi privoščil veselja in razvedrila. Huda pa postane ta stvar, ko mladini in delu starejših ljudi glasba ne služi več v razvedrilo, ampak celotna vsebina njihovega življenja in nočejo ali pa ne zmorejo videti ničesar več razen popevkarstva. Velik del današnje mladine se danes odteguje problemom resničnega življenja s tem, da se zateka v lahko glasbo ali boljše rečeno v popevkarstvo, in Beatlesi so simbol takega bega mladine pred resničnim življenjem. Krivico bi delali Beatlesom in tudi drugim popevkarjem, če bi rekli, da so oni povzročili, da bežijo milijoni mladih in starejših pred resničnim življenjem v svet popevk, dali pa so jim priložnost in izgovor za tak beg. Mladina se že od šolske dobe oddaljuje od resničnih problemov in se jim skuša izgoniti v nek

namišljeni svet, ki se zdi prijaznejši, bolj mil, bolj veder, bolj prost težkih problemov. Tak se ji zdi svet lahke glasbe, svet melodij, mehkih glasov, ritmov in odrskih luči. V tem svetu se jim zdi vse lahko, vse je samo lahkotno valovanje in zvenenje, v nasprotju z resničnim svetom, kjer je vse težko, zahtevno, zapleteno, nejasno in trdo, tako da se jim zdi celo okrutno. V popevkah je tako lahko peti o ljubezni, ne samo o ljubezni med moškim in žensko, ampak o ljubezni med vsemi ljudmi, o miru, o pravici, o sreči. Kdo pa govori v resničnem življenju o sreči? Zato bežijo mladi in starejši, katerim se zdi, da nimajo dovolj moči za vsakdanji boj v resničnem življenju, v izmišljeni svet lahke glasbe.

Mnogo mladih žene v popevkarstvo strah pred resničnim življenjem in njegovimi problemi. Kitara jim postane simbol

zavetja pred resničnim življenjem. Ravno zato jo obdajajo s pravim čiščenjem in ji dajejo prav mistični pomen. To seveda nikakor ne velja za vse mlade, ki se ukvarjajo z lahko glasbo in jim je ta zares samo razvedrilo in prijetno kratkočasje ali jim vnaša malo romantičnega ozračja v resnično življenje. Velja pa za tiste, ki vidijo v lahki glasbi resničen svet in v slavnih popevkarjih ali celo samo v njihovih imitatorjih resnične junake, vredne oboževanja in posnemanja. Nekateri gredo seveda še dalje in si iščejo nadomestilo za resnični svet v blodnih fantazijah, ki jih povzročajo mamila, toda to je že drug problem. Mladim, ki se prekomerno vnamajo za popevkarstvo in lahko glasbo, bi bilo treba potrpežljivo, pa odločno pojasnjevati, da resničnih problemov na svetu ne bodo mogli reševati, kaj šele zares rešiti, če jim ne bodo izogibali in bežali pred njimi. Svet bood izogibali in bežali pred njimi. Svet lahke glasbe mora biti svet resničnega razvedrila, ne pa azil dezerterjev pred resničnim življenjem, pred resničnim svetom.

Reagan o položaju v Salvadorju

Ameriški predsednik Reagan je izjavil, da njegova država podpira vojaško vlado v Salvadorju proti tamkajšnjim levičarskim gverilcem, ki skušajo priti na oblast z nasilno vojaško akcijo. Hkrati pa je Reagan poudaril, da se Amerika v Salvadorju na noben način ne misli zaplesti v dogajanje, kot se je to zgodilo v Vietnamu.

Ameriška vlada je objavila posebno belo knjigo, s katero dokazuje, da komunistični tabor podpira salvadorsko gverilo z ogromnimi količinami orožja. Samo lani so gverilci po teh podatkih dobili nič manj kot 200 ton raznega orožja. Velik del teh dobav je prišel preko Kube, ki pa je v zadnjem času to dejavnost močno omejila. V Washingtonu menijo, da se je to zgodilo bodisi iz strahu pred kako ameriško reak-

cijo, bodisi zaradi dejstva, da imajo salvadorski gverilci orožja že več kot dovolj.

Gverilske akcije se medtem nadaljujejo. Pred dnevi so uporniki poškodovali naprave električnega daljnovoda, zaradi česar je bilo pol prestolnice sedem ur brez luči. V tem času so gverilci v zavetju teme pobili več ljudi.

—o—

JUGOSLAVIJA IN SALVADOR

Kot poroča tiskovna agencija Associated Press iz Beograda, je jugoslovanska vlada baje pozvala Združene države, naj se ne vmešavajo v notranje zadeve srednjeameriške države Salvador. Poziv je baje posredoval podtajnik v jugoslovanskem zunanjem ministrstvu Miloš Melovski, ko je sprejel v Beogradu posebnega odposlanca Bele hiše Einaudija. Ta je v ameriškem zunanjem ministrstvu odgovoren za vprašanja Latinske Amerike in ga je washingtonska vlada poslala v Beograd z namenom, da bi dokazal, kako Sovjetska zveza in druge komunistične države dobavljajo orožje levičarskim silam v Salvadorju. V jugoslovanskih grobih poudarjajo, da je Melovski v pogovoru z ameriškim odposlancem opozoril, kako jugoslovanska vlada želi, da se spoštuje pravica vsakega naroda, da svobodno odloča o lastni usodi.

O obisku ameriškega odposlanca v Beogradu tisk dejansko ni poročal, čeprav je znano, da je še prej obiskal nekatere zahodnoevropske države pomočnik ameriškega zunanjega ministra Eagleburger. Tudi ta obisk je bil v zvezi s položajem v Salvadorju.

Brezposelnost v EGS

V državah Evropske gospodarske skupnosti se je v letošnjem januarju znatno povečalo število brezposelnih. Na seznamih brezposelnih je bilo skupno 8 milijonov in 400 tisoč ljudi, kar predstavlja 7,7 odstotka aktivnega prebivalstva. V primerjavi z lanskim decembrom se je število brezposelnih povečalo za pol odstotka.

Deželna KD o slovenski manjšini

(nadaljevanje s 1. strani)

more biti odvisna od ene same, splošne pravne discipline, ki naj velja za vse narodnostno-jezikovne manjšine v Italiji, saj bi to imelo za posledico poenotenje različnih in posebnih situacij, temveč od posebnih zakonskih ukrepov, ki naj ustrezajo posebnim zahtevam.

»Kršč. demokracija meni, poudarja dokument — da zaščita slovenske narodnostne skupnosti, kot tudi ostalih manjšinskih skupnosti, mora težiti po zagotavljanju in popolnem razvijanju posebnih vrednot, katerih je nosilka; zaščita mora omogočiti odpravo nevarnosti po asimilaciji in po umetnih zapiranjih, pri čemer naj se uresniči načrt o skupnem napredovanju celotne deželne skupnosti.

»K uresničevanju teh ciljev — poudarja dokument — lahko prispeva vsedrjavni zakon, ki naj ob izpolnjevanju ter razširjanju načel že obstoječe zakonodaje predstavlja temeljno strukturo celotnega načrta o zaščiti. Slednja se bo morala po-

stopno uresničevati tudi z deželno zakonodajo, s pobudami krajevnih uprav in ostalih avtonomnih ustanov; vsedrjavni zakon ne bi smel biti nekakšen popoln in dokončen kodeks zaščitnih norm, temveč bi moral vsebovati tista določila, ki se tičejo pravic posameznikov, institucionalnih pristojnosti in postopkov, ki naj omogočijo uresničevanje celovitega zaščitnega načrta na raznih ravneh in na različnih mestih. Gre v bistvu za začetek politične, zakonodajne in upravne poti, ki naj s smislom za dejanskost postopno omogoči uresničevanje celotne in razčlenjene pobude, tako da bo ta ustrezala dejanskemu razpoznavanju zgodovinskega in kulturnega stanja slovenske manjšine. Krščanska demokracija — zaključuje dokument — nasprotuje odobritvi statuta za manjšino, ki bi bil usiljen z vrha; za izvajanje posebnih zaščitnih norm mora biti zajamčena odločilna volja posameznih pripadnikov manjšine, družbenih skupin in krajevnih skupnosti, in sicer v skladu z dozorelo zavestjo lastne posebne narodnostno-kulturne identitete.

Prešernova proslava na Opčinah

V nedeljo popoldne je bil Finžgarjev dom na Opčinah nabito poln ljudi, ki so prišli, da bi se na proslavi spomnili na Prešerna in seveda tudi na to, da smo kot Slovenci dolžni in tudi željni pokazati določene kulturne zmogljivosti, s katerimi lahko edino pokažemo vse sposobnosti našega naroda.

Nedvomno je, da so naši ljudje, Openeci, ki se tudi med letom zbirajo v prostorih Finžgarjevega doma za vaje, sestanke itd., zelo aktivni in da se tudi zavedajo pomena, da se čim več dela za mladino in z otroki, kajti v njih je bodočnost ne samo

živ izraz slovenske narodne zavesti, je namreč bodočnost slovenske kulture in naroda.

Naroda, ki živi na čudoviti zemlji, kot smo lahko videli na diapozitivih g. Toneta Bedenčiča, ki je v svoj fotografski aparat ujel res nekaj umetniških posnetkov Prešernove domovine Gorenjske. Smo pa Slovenci narod »velikonočnega pritkavanja« se pravi petja. Openski mešani cerkveni pevski zbor, pa je s svojim nadeljskim nastopom, ki ga je razdelil na dva dela, pred in po diapozitivih, v programu šestih pesmi, ki ga je izvedel, pokazal, da resnično spada med boljše mešane pevske sestoje na Tržaškem. Njegov nastop je pokazal ne samo muzikalnost, zlitost, smiselno fraziranje itd., ampak tudi, da se zelo uspešno loti sodobnejših skladb, ki niso vedno najbolj primerne za običajne pevske zборе v naših krajih. Gotovo ima pri tem velike zasluge tudi njihov dirigent prof. Janko Ban. Prav zato, ker imajo res sposobnega in vestnega dirigenta, bi želeli, da bi ta zbor pripravil proti koncu te zimske sezone tudi kak celovečerni koncert. To bi gotovo stalo nekaj truda tako za pevce, kot njihovega dirigenta, vendar smo gotovi, da bi ta pobuda bila tako za pevce in njihovega zborovodjo, kot poslušalce nedvomno zelo pozitivno, tudi z estetsko-umetniške strani.

M.T.

—o—

SESTANEK V DOLINI

Pred dnevi so se sestali na občinskem sedežu v Dolini predstavniki krajevnih ustanov župan Švab, podžupan Pečenik, predsednik tržaške pokrajine Carbone, župana iz Devina - Nabrežine in Zgonika Škerk in Guštin, miljski podžupan Rossini in odbornik Gambassini, ki je zastopal tržaškega župana. Prisotna sta bila tudi poslanec Cuffaro in senatorka Grbec. Župan Švab je poročal o posegih tovarne Velikih motorjev v krajevnem gospodarstvu ter poudaril solidarnost krajevnih ustanov z delavci v boju. Izrazil je potrebo, da se čimprej skliče druga konferenca o državnih udeležbah. Nakazal je tudi potrebo po planiranju raziskovalne dejavnosti, poklicnega izobraževanja in razvoja krajevne proizvodnje v sklopu tovarne Velikih Motorjev. Prisotni so se na zaključku seje domenili, da se bodo predstavniki krajevnih ustanov srečali z vodstvom tovarne Velikih motorjev.

Seveda je prav in potrebno, da skrbimo za otroke. Prav tako nujno pa je, da tudi odrasli in mladina, ki se pripravlja na življenje, začnejo, zavestno, načrtno in intenzivno skrbeti za osebno kulturno rast in udejstvovanje na vseh ravneh, kjer smo prisotni. Tako je tudi izvenel govor prof. Vinka Beličiča, ki ga je na proslavi prebrala Barbara Škerlavaj. »V življenju, ki je

našega obstoja, ampak tudi vsega delovanja, ki ga danes Slovenci imamo.

Ladjedelnica Alto Adriatico v stečaju

Izvedenci tržaškega sodišča so dokončali inventar miljske ladjedelnice Alto Adriatico, stečajni sodnik pa je odredil odpečatenje prostorov. To pomeni, da so v miljski ladjedelnici lahko obnovili delo in da bodo dokončali še preostali nedokončani ladji. Že v nekaj dneh bo dokončana ladja La Divina, do 20.4. t.l. pa bi morali končati trajekt Julia. Do tega datuma naj bi ustanovili novo družbo, ki bo upravljala miljsko ladjedelnico. 51 odstotkov delnic bo prevzela družba Fincantieri, ostali 49 pa Friulia. Pri dokončanju obeh omenjenih ladij pa ne bodo soudeleženi vsi zaposleni delavci, zato

bodo nekateri morali v dopolnilno blagajno. O tem je bil govor na sestanku na delnem odborništvu za industrijo. Poleg odbornika De Carlaja so bili prisotni predstavniki tovarniškega sveta in kovinarskega sindikata.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

Luigi Pirandello

ČLOVEK, ZVERINA IN ČEDNOST

v soboto, 28. t.m., ob 19. uri
V KULTURNEM DOMU V TRSTU

ZAHOD ZA POLJSKO

V Parizu zasedajo izvedenci zahodnih držav in razpravljajo o možnosti, da se Poljski nudi finančna pomoč. Zasedanje poteka na ministrstvu za gospodarstvo. Vsebina pogovorov ni znana, saj je predstavnik francoskega zunanjega ministrstva izjavil, da se zasedanju iz političnih razlogov ne more dati javnega poudarka, čeprav je znano, da je francoski predsednik Giscard d'Estaing v svojem televizijskem govoru konec letošnjega januarja poudaril, da je treba pomagati poljskemu gospodarstvu. Poljska je na Zahodu zadolžena za kakih 25 milijard dolarjev. Največ dolgov ima v Združenih državah, Zahodni Nemčiji, Franciji in na Japonskem. Po mnenju poljskih voditeljev bi Poljska letos potrebovala nove kredite za skupno vrednost 10 milijard dolarjev.

PERSHING EKSPLODIRAL V ZAHODNI NEMČIJI

V Zahodni Nemčiji je eksplodirala ameriška raketa vrste Pershing. Žrtev ni bilo, predvsem pa na raketi ni bilo atomskega naboja, kar je z velikim poudarkom objavilo poveljstvo ameriških sil v zvezni republiki Nemčiji. Do incidenta je prišlo v mestecu Althütte, kakih 30 kilometrov od Stuttgarta. Kot vse kaže, je eksplozijo povzročil požar na vozilu, ki je določeno za prevažanje te rakete. Med začetkom požara in eksplozijo je poteklo približno eno uro, tako da je policija lahko poskrbela za previdnostno ustavitev prometa in izselitev iz bližnjih poslopj.

Raketa Pershing, ki je eksplodirala v omenjenem zahodno-nemškem mestecu, spada v tako imenovano prvo generacijo raket, ki so razmeščene v premakljivi obliki in naperjene proti državam vzhodne Evrope za primer izbruha vojne. Druga generacija omenjenih raket pa je tista, o kateri se vodi polemika v zahodni Evropi: mišljene so rakete, ki naj bi jih glavni evropski zavezniki Združenih držav razmestili na svojem ozemlju v bližnji prihodnosti. Te bodoče rakete bodo lahko dosegle tudi ozemlje Sovjetske zveze.

Incident bo imel nedvomno tudi ostre politične odmeve, zlasti še v ob robu dejstva, da je hamburška revija Stern pred kratkim objavila eksplozivno reportažo o ameriških jedrskih oporiščih v Zahodni Nemčiji.

—o—

KMEČKA ZVEZA

vabi

na OBČNI ZBOR, ki bo v nedeljo, 15. marca, ob 9. uri v Kulturnem domu v Trstu, Ul. Petronio št. 4.

Dnevni red:

1. Izvolitev predsednika občnega zbora.
2. Predsedniško poročilo.
3. Poročilo tajništva.
4. Poročilo nadzornega odbora.
5. Pozdravi in diskusija.
6. Volitve.
7. Razno

V morebitnem drugem sklicanju, pol ure po prvem, je občni zbor sklepčen ob vsaki udeležbi. Sledila bo zakuska.

Srečanje med predstavniki trgovinskih zbornic

V torek zjutraj je bila na obisku v Gorici delegacija iz Nove Gorice, ki so jo zastopali predsednik zbornice za trgovino Benjamin Besednjak in glavni direktorji treh podjetij, ki imajo svoje sedeže v neposredni bližini in sicer v Novi Gorici, v Šempetru in v Volčji dragi (podjetja Ciciban, Gostol in Poligalan plastik). Na sedežu trgovinske zbornice so jih sprejeli predsednik Delio Lupieri, glavni direktor dr. Poli, nekateri funkcionarji zbornice; prisotna sta bila tudi goriški župan dr. Scarano in podžupan Mario Del Ben. To srečanje pomeni nadaljevanje oziroma vrnitev obiska, ki ga je bila deležna trgovinska zbornica iz Gorice v novogoriški občini. Srečanje se je razvijalo v izrednem prijateljskem vzdušju, kar je pripomoglo predvsem k utrditvi vezi med obema zbornicama, obenem pa je bilo tudi priložnost za izmenjavo mnenj in izkušenj o možnih oblikah so-

delovanja zlasti na industrijskem področju. Z obeh strani je bila poudarjena potreba, da pride do čim tesnejših stikov in podrobnega informiranja o industrijski dejavnosti na eni in drugi strani meje in da se v kratkem času poskrbi za potrebne stike med odgovornimi dejavniki podjetij, ki delujejo v goriškem obmejnem prostoru. Predstavniki obeh zbornic so ugotovili, da so dane možnosti zato, da se izpostavimo

gimi tovrstnimi proizvajalci. Obenem pa je bilo tudi dogovorjeno, da se predstavniki raznih podjetij srečajo za preučitev raznih skupnih pobud na področju industrijske kooperacije. V našem obmejnem prostoru so velike možnosti za to sodelovanje, zato je dolžnost vseh odgovornih dejavnikov, da čimprej kaj konkretnega realizirajo.

—o—

NADALJUJEJO SE POSVETI

Z OBČANI V SOVODENJSKI OBČINI

Pretekli petek 20. februarja je bil na Vrhju vaški posvet, ki spada v širši krog posvetovanj med občinsko upravo v Sovodnjah in občani, ki živijo v raznih vaseh ali zaselkih občine; v prihodnosti je na programu še sestanek v Gabrju in v Rupi. Jasno je, da se je na petkovem sestanku v glavnem govorilo o razširitvi prvega odseka ceste med Gabrji in Vrhom, kar je že dolgo časa predmet razprave v občinskem svetu. Izvršitev teh del je izredno pomembna in nujna, saj je vožnja na Vrh prava avantura; strošek, ki ga predvidevajo za razširitev, znaša 150 milijonov lir. Občinski upravitelj zagotavlja, da se bodo dela začela konec poletja ali v začetku jeseni. Udeleženci sestanka so obenem izrazili željo, da bi uprava poskrbela za boljšo razsvetljavo; oboje bi v prvi vrsti zadovoljilo občane, istočanso pa tudi druge, ki radi zahajajo na izlet v to kraško vas.

BODO ZAPRLI TOVARNO INTECO V SOVODNJAH?

Približno 160 delavcev zaposlenih v tovarni Inteco, ki izdeluje kontejnerje, je že šest mesecev v dopolnilni blagajni in ni nobenega zagotovila, da se bo proizvodnja v naslednjih mesecih obnovila; o tem se bo razpravljalo šele proti jeseni, a do takrat je možno, da bo vodstvo prisiljeno zapreti tovarno. Lani je namreč vodstvo navedlo kot vzrok krize kopičenje zalog, danes pa so vse zaloge že izčrpane. Zaradi nastalega stanja obstaja nevarnost, da bodo tovarno zaprli, kar bi pomenilo ponoven udarec našemu že itak šibkemu gospodarstvu. Sindikalni predstavniki so začeli pogovore s političnimi strankami, da bi dobili izhod iz precej hudega položaja, ki lahko postane za Gorico poguben; dejstvo je namreč, da v goriškem prostoru veliko več tovarn zapirajo, kot gradijo, čeprav bi bili tu pogoji za postavitve novih industrijskih obratov boljši kot drugod.

HIDROCENTRALO V SOLKANU BODO ODPRLI LETO KASNEJE

V zadnjem času so se dela na solkanski hidrocentrali nekoliko zaustavila in sicer ne toliko zato, ker bi se jugoslovanska stran premislila in začela proučevati možnosti za drugo lokacijo, kot so nekateri mislili, ampak predvsem zaradi težav finančnega značaja; te težave so prisotne v jugoslovanskem gospodarstvu v zadnjih časih. Ni mogoče si predstavljati, da bi sedanje lokacijo spreminjali, še posebno zato, ker so številne študije in raziskave dokazale, da je izbrani prostor najbolj primeren za izgradnjo tako velikega in pomembnega objekta, kot je solkanska hidrocentrala. Dejstvo je, da je danes mogoče manj razpoložljivih sredstev, kot jih je bilo v preteklosti, zato se bo v začetku marca sestala posebna republiška komisija, ki bo preučila, kako uporabiti sredstva

O SLOVENSKEH ZAPISIH V BENEŠKI SLOVENIJI

V okviru kulturnih beneških dnevor je na drugem predavanju nastopil prof. Pavle Merku, ki je govoril o slovenskih zapisih v Beneški Sloveniji. Beneške kulturne dneve organizirata kulturni center Nediža in Slori, ki sta letos že izdala prvo predavanje in sicer predavanje prof. Silvane Schiavi z videmske univerze, ki je bila prisotna na drugem predavanju; med častnimi gosti je bil tudi Milko Matičetov. Prof. Merku je govoril o slovenskih pisanih virih od oglejskega patriarhata do devetnajstega stoletja v Beneški Sloveniji; zanimivo je posebej še to, da so slovenski jezik uporabljali na območju Nadiške in Terske doline že pred stoletji in v prvi vrsti so ga uporabljali duhovniki pri svojem dušnopastirskem delovanju; najstarejše slovenske dokumente so našli v Černej in na Stari gori in ti dokazujejo, da je bil slovenski jezik precej razširjen. Mnogo podobnega materiala pa je gotovo še shranjenega v raznih župniščih daleč naokrog po Beneški Sloveniji.

DNE 1. MARCA »KOROŠKA POJE« V CELOVCU

Dne 1. marca 1981 bo ob 14.30 uri v Domu glasbe v Celovcu že tradicionalni koncert »Koroška poje«, ki ga prireja Kršćanska kulturna zveza. Na koncertu se bodo spomnili 10-letnice smrti dr. Franceta Cigana. Letos bodo prvič v svoji sredi kot častnega gosta pozdravili avstrijskega zveznega predsednika dr. Rudolfa Kirchschlaggerja, ki bo tudi kratko spregovoril.

Pri koncertu sodelujejo: Mešani pevski zbor »J. P. Gallus« iz Celovca, Mešani pevski zbor SPD »Danica« iz Sentvidla, Mešani mladinski zbor Slovenske gimnazije v Celovcu, Moški oktet dunajskega krožka, Dekliški zbor iz Sel in kot gosta Moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice in APZ »Tone Tomšič« iz Ljubljane.

stiki med raznimi podjetji in da se poiščejo oblike skupnega industrijskega sodelovanja; ugotovili so, da imajo jugoslovanska podjetja precej kooperacije z zapadnimi državami, da pa je obenem nujno potrebno, da pride čimprej do čim večjega sodelovanja med podjetji tu, ob naši meji. Po razgovorih na sedežu trgovinske zbornice so si gostje in goriški politični ter ekonomski predstavniki ogledali znano goriško tovarno likerjev Ciemme in se zadržali v prijateljskem razgovoru z odgovornimi pri tem goriškem podjetju. Domenili so se, da priredijo v bližnji bodočnosti srečanje s Fructalom v Ajdovščini in dru-

Volitve rajonskih svetov v Krminu

Volitve za rajonske svete v Krminu so bile preteklo nedeljo in je treba reči, da s precejšnjo zamudo. Vzrok tega odlašanja je iskati v tem, da so občani precej ravno dušno sprejeli poziv občinske uprave; zgledalo je celo, da bodo volitve odpadle, ker ni bilo mogoče zbrati zadostnega števila kandidatov, ki bi sprejeli kandidaturu na listah. To pa je precej razumljivo, saj so ti organi posvetovalnega značaja in nimajo prave politične teže, še posebno v manjših občinah. Določen odklon je zabeležiti celo v velikih občinah, ker se zelo rado dogaja, da se ljudje kaj kmalu naveličajo prisostvovati raznim sejam, ki so včasih zares mlatenje prazne slame. Ta pojav je sicer opaziti v celi državi, kjer je prvotna zagnanost nekoliko splahnela in je sodelovanje med občani in raznimi občin-

skimi upravami katerekoli barve precej ošibelo. In zato ni nič čudnega, če so tudi Krminčani precej hladno sprejeli poziv občinske uprave, naj se udeležijo volitev; udeležba je bila šibka, saj se je volitev udeležilo le 46,52 odstotka volivnih upravičencev, to pa pomeni manj kot polovica. Med izvoljenimi je tudi nekaj Slovencev, zlasti na gričevnatem področju v krajih kot Subida, Pradež in Plešivo. Izvoljene bo sedaj moral potrditi občinski svet. Krmin je razdeljen na šest rajonskih svetov, ki imajo — kot rečeno — zgolj posvetovalno vlogo, nimajo pa odločujočih pristojnosti, čeprav so bili kandidati izvoljeni neposredno. To pritiče samo občinam, ki imajo več kot štiridesettisoč prebivalcev ali pa če so glavno mesto pokrajine.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»Deset najboljših, najljubših«

Povzetki iz ankete v ljubljanskem Delu

V osrednjem slovenskem dnevniku Delo že nekaj let vsak četrtek izhaja priloga na štirih straneh Književni listi. Pred letošnjim kulturnim praznikom je uredništvo priloge, katero vodi Tit Vidmar, razposlalo 120 pisem z željo, da bi naslovniki (člani Društva slovenskih pisateljev in nekateri univerzitetni učitelji) navedli deset najboljših ali njim najljubših slovenskih knjig »iz vseh časov našega pismenstva. Odgovorilo je 43 anketiranih, uredništvo pa je tudi to, niti polovično bero ocenilo kot zelo zadovoljivo «glede na naravo ankete in v luči splošnih uredniških izkušenj». Zelo zanimiv je opis izkušenj s tistimi, ki niso odgovorili: »Nekateri so se ljubeznivo opravičili, drugi so naše pismo verjetno preprosto vrgli v koš, kar se tudi zdi docela normalno. Tretji so se obotavljali, se izmikali, napol obljubljali in nazadnje seveda niso napisali nič. Četrti pa so nam kar naravnost povedali, da se zlasti v današnji »kulturno politični situaciji« nikakor ne mislijo izpostavljati. Nekdo je celo že oddani odgovor spet umaknil... Kaže, da literatura ni tako nadolžna stvar, kot se morda komu zdi!«

Nekih absolutnih rezultatov ankete niti samo uredništvo ni pričakovalo. O vsej pomanjkljivosti, preblematičnosti in težavnosti tovrstnih poskusov zelo otipljivo govore odgovori anketiranih, ki odkrito priznavajo zahtevnost in neprijetnost naloge in vprašljivost, nedokončnost ali celo krivičnost izbora desetih del. Andrej Inkret meni, »da bi bil kdaj poprej ali kdaj kasneje sestavil tudi čisto drugačno deseterico«, Boris Paternu pa, »da je v dvorani izbrancev že cela vrsta mest rezerviranih in se nam vse tja do književnosti našega časa niti ni treba potruditi k neki izvirni opredelitvi, saj za sodobnost skorajda ni več mest«. Ivan Potrč pravi, da bo

pravo sodbo glede naših sodobnikov mogoče izreči šele v jutrišnjem dnevu, pa naj nam njihove knjige že danes »svoje in toliko« pomenijo. Taras Kermauner priznava podobnim anketam, da »ustrezno odsevajo stanje današnje slovenske družbe, ki ji gre za moč in ne za resnico«, a dodaja, da je tudi sam del te družbe in zato v anketi sodeluje.

Anketirani so se zelo različno spoprijeli s problemom. Vsekakor bi jim bil lažji širši ali pa tudi ožji izbor, recimo tja od pet do petnajst knjig. Z izborom deseterice je bilo treba narediti krivico prenekateri knjigi in prav odločitev za deseto, zadnjo knjigo, ki je še našla mesto v njihovem izboru, je bila za mnoge najtežavnejša: saj je najljubših del veliko več in sklenitev izbora je pomenila odpoved marsikateri od njih. Nekateri pa so jih enostavno dodali osnovni deseterici, ker bi bilo le prehudo mimo njih, ne da bi jih vsaj omenili.

Nekaj anketiranih se je izognilo še živčim avtorjem, tudi z obrazložitvijo »da ne bi bilo kakšne nepotrebne zamere«; za razliko od njih se je nekaj izjem odločilo le za izbiro med sodobniki, eden pa je kot dramatik izbiral le med dramskimi deli.

Sicer pa se je večina sodelujočih odločila za kronološko pot, na kateri je sledila tudi želja uredništva, da upošteva vse zvrsti od poezije in dramatike do proze in esejistike. Jože Snoj pa je začel enostavno s knjigo, ki jo je kot prvo prebral in potem ob anketi naredil sprehod skozi svoj literarni in drugi razvoj — prav zanimiv zapis, enako tudi nekaj drugih, ki obravnavajo slovstvene povezave iz drugih zornih kotov. Težje je iz teh odgovorov povzeti podatke za neke statistične zaključke, ker ne dajejo nekega nedvoumnega kroga desetih del oziroma

dajejo prvi poudarek avtorjem in nato njihovim delom. V skrajnost sega odgovor, ki ankete nasploh odklanja in dodaja, da »ob Prešernovem velikanstvu statistika o najboljšem ali o najljubšem nič ne pove«.

Ob vseh pomanjkljivostih pa je anketa vendarle dosegla svoj namen in marsikaj povedala tako v svojih številčnih povzetkih kakor tudi v mislih, s katerimi so anketirani utemeljevali svoj izbor. S tem je anketa prerasla v svojsko razpravo z dragocenimi in izvirnimi ugotovitvami. Prav gotovo je spodbudila »k razmišljanju, teltanju in tudi izpovedovanju svojih stališč«, kot je uredništvo želelo.

PREŠEREN IN CANKAR

PRVI IMENI NAŠEGA PISMENSTVA

Kljub subjektivnosti terminov najboljših, najljubših je anketa dala neke zelo trdne, objektivne rezultate. Seštevki odgovorov zelo zgovorno potrjujejo Prešerna in Cankarja na prvih mestih med našimi literati, njuni imeni navajajo skoraj vsi anketirani. Prešeren je s svojimi Poezijami v večini odgovorov čisto na vrhu lestvice, skupaj je za njegovo pesniško zbirko oddalo glas 37 vprašanih. Cankar je kot avtor ravno tako nesporen in je bil v odgovorih imenovan še večkrat kot Prešeren; težje se je bilo odločati med posameznimi njegovimi deli — v anketi jih je bilo zajetih kar šestnajst. Končni zbir pri-trjuje tistim, ki imajo Podobe iz sanj za vrh Cankarjevega snovanja.

Prežihov Voranc je dobil 25 glasov, največ s svojimi Samorastniki (19), omenjeni so tudi Doberdob, Požganica in Jamnica. Le tri glasove manj od Samorastnikov je dobila Tavčarjeva Visoška kronika in prav zanimivo je, kako sta si ti dve knjigi delali družbo v izborih: skoraj v vsakem odgovoru, ki navaja Samorastnike, je tudi Visoška kronika.

Presenetljivo uspešno je anketa uveljavila Cirila Kosmača — z dvajset glasovi (največ za Balado o trobenti in oblaku, ob njej pa še za Tantadruj in Pomladni dan) ga postavlja na četrto mesto, še pred Tavčarja.

Za Kosovela se je odločilo 17 anketirancev,

(Dalje na 7. strani)

Slovenski jezik in kultura

GLOBOKO SO KORENINE

O. S.

2

Potem, ko se zavemo te kmečke pra-kulture, stare nekaj tisočletij, nas ne preseneči več nekaj, kar se na prvi pogled zdi fantastično: da se številno izrazje v indoevropskih jezikih vse tja do Indije sklada s slovenskim: »stan« (stanovanje, domovanje) se npr. pojavlja v številnih oznakah držav — Paki-**stan**, Hindustan, Afganistan... Da se izraz dežela v okrajšavi »deš« pojavi v imenu nove bengalske države Bangladeš; ali da se pomen izraza Buda sklada z našim »buditelj« ali mogoče »prebujenj«. Ali da se v indijskih izročilih imenuje znanje oz. modrost **veda** in da imajo tam številne take vede. Kot v slovenščini! Kar potrjuje njeno predzgodovinsko korenino. Zakaj se slovenskim ljudem ta prastara korenina slovenščine ne prikaže in poudari njen pravi pomen?

Še več! Oblikovalci našega knjižnega jezika tudi niso izhajali iz stališča njegove predzgodovinskosti in so slovenščino primerjali z drugimi slovanskimi jeziki, ki pa so seveda mlajši in ne morejo vsebovati zato takšnih starinkot slovenščina. In so se

lotili čiščenja »neslovanskih« primesi iz nje, ne da bi sploh pomislili, da so lahko celo pristne in imajo svojo poreklo še v prazgodovini.

V teh neustreznih predstavah so skorajda povsem zanemarili zapisovanje in zbiranje slovenskega besedišča iz narečij ter njih vrednotenje. Vse do danes ni bilo slovensko besedišče sistematično zbrano. Izumetničen knjižni govor še zmeraj hromi izražanje in pristno govorico, namesto da bi bogatil, oblikoval, oplajal; se omejeval v bistvu na enotno izreko ali pravorečje, pustil pa bogastvo krajevnih kultur.

Zaradi nepravilnih in neustreznih gledanj slovenske šola še danes ni sposobna prikazati mladini pravičnega zgodovinskega in kulturno socialnega pomena slovenščine. Ta naj bi bila pomembna le zato, ker so v njej pisali Prešeren, Cankar in drugi?! Toda v resnici je slovenski jezik sam po sebi zgodovinska korenina in s tem kulturna vrednota. Našega jezika ni mogoče primerjati z drugimi, da bi na njih ravni ocenjevali njegovo vrednost, ker je ven-

dar starejši. Pač pa bi zgodovinsko vrednost drugih lahko merili z njegovimi značilnostmi.

V naši šoli se prav tako ne prikaže pravilno, zakaj je razsežnost slovenskega jezika razmeroma majhna. Saj, če bi se slovenski narod zliil v koga drugega, bi bil seveda večji, lahko tudi velik, toda ne bi bil več isti. Tako so se zlivali namreč »veliki« narodi v Evropi. Toda s tem zlitjem so izgubili svojo prejšnjo identiteto. Slovenski narod pa jo je ohranil iz pradavnine do danes, najsi bo tudi samo nagonsko. Toda prav to priča še posebej o njegovi življenjskosti!

Danes bi se morali že nasmehniti nad tem, kako so naši razsvetljenci v prejšnjem stoletju skušali domnevno grdo, nerodno in kmečko slovenščino »kultivirati« z uvajanjem dozdevno finejših izrazov: izobražene slovenske dame so npr. igrale na »**glasovir**«, bile so »**divne**«, svojim »**soprogom**« so »**povijale**« lepe, zdrave otroke; naš narod je imel slovansko »**pokolenje**« itd.

Vse je odvisno od mode svojega časa. Po drugi svetovni vojni, ko se je iskanje takšnih fines že dokaj umirilo, nas je npr. zastarelo uporabljanje besede »pokolenje« že spominjalo na klanje, ker v šolah nismo bili več tako panslovansko razgledani, nismo znali rusko in nismo dojeli več resničnega pomena tega izraza. Izgubilo se je tudi precej drugih prisi-

»Deset najboljših najljubših«

(Nadaljevanje s 6. strani)

posebej ljube so jim njegove Zbrane pesmi, pa tudi Integrali, Zlati čoln in Kraške pesmi. Sledita dva avtorja iz dobe moderne: Josip Murn in Oton Zupančič, navaja ju 14 odgovorov.

KOCBEKU NAJVEČ GLASOV MED ŽIVEČIMI AVTORJI

Lepo zadoščenje je anketa dala Edvardu Kocbeku, saj je med še živečimi avtorji dobil največ glasov. Za Kocbeka se je odločilo 13 vprašanih, in sicer predvsem za Listino, Tovarišijo, Strah in pogum in Grozo. Za posamezno delo pa je med sodobniki največ navedb za Antigono Dominika Smoleta (10). Skupaj je Smole prejel 12 glasov, k njegovi uveljavitvi pa je najbrž pripomogla tudi želja uredništva po razpršitvi glasov v vse zvrsti (prozo, poezijo, dramatik, esejistiko).

Sicer je med sodobniki večkrat imenovan tudi Miško Kranjec — dobil je 11 glasov, od tega 7 za povest Strici so mi povedli. Po 7 je bilo odločitev za različne naslove Daneta Zajca in različne eseje Josipa Vidmarja (toliko tudi za Izidorja Cankarja).

Če bi hoteli lestvico največkrat navedenih književnikov zaokrožiti na dvajset imen, bi že imenovanim avtorjem morali dodati še: Frana Levstika (8 glasov, vsi za Martina Krpana, enkrat skupaj s Popotovanjem), Slavka Gruma (7, vse za Dogodek v mestu Gogi), Josipa Jurčiča, Jurija Dalmatina, Ivana Preglja (Bogovec Jernej in Plebanus Joanes) in Antona Tomaža Linhart.

SE NEKAJ UGOTOVITEV IZ ANKETE

Anketa je v vseh izborih zajela kar 76 slovenskih književnikov, med njimi 37 živih in 39 pokojnih. Nekatere odločitve seveda kažejo na izrazito subjektivnost »najljubšega«; vrednost sodobnega bodo najbrž izkristalizirala šele prihodnja desetletja in se bo njihov prostor med klasičnimi deli prav gotovo zožil. Tu se zausta-

vimo še ob nekaj knjigah oziroma avtorjih, ki nas bolj zanimajo.

Bevkovega Cedermača in Finžgarjevo Pod svobodnim soncem sta izbrala le dva anketirana. Pavle Zidar je naveden s tremi knjigami, več kot enkrat srečamo tudi Menarta, Strnišo, Šeliga, Koviča, Zupana, Kovačiča, Voduška, Vipotnika, Potrča, Vodnika, Kajuha, Krefta, Milčinskega, Lokarja, Bora, Jančarja, Pirjevca, Slodnjaka, Speransa in druge. France Balantič je bil izbran dvakrat (enkrat je imenovana zbirka V ognju groze plapolam), en anketiranec pa ga navaja med tistimi deli, ki bi jih vključil, če bi bil izbor širši. Borisa Pahorja (Onkraj pekla so ljudje) in Alojza Rebulo (Senčni ples) je omenil le Janko Messner.

Nazadnje se povrnimo spet k starejšim izvorom. Nekaj vprašanih je svoj kronološki izbor začelo z že omenjenim Dalmatinom in njegovo Biblijo, nekaj s Trubarjem (Cerkovna ordnina, Katekizem), nekateri pa tudi z našo ljudsko tvornostjo, eden omenja tudi Svetokriškega. Presemetljivo majhne pozornosti so bili deležni nekateri klasiki, ob že omenjenih so več glasov prejeli le še Kersnik, Jenko in Aškerc.

Omembe vreden je tudi izbor, ki postavlja ramo ob rami Črne bukve kmečkega stanu in Socializem doktorja Janeza Evangelista Kreka in Speransov Razvoj slovenskega narodnega vprašanja. Tako je »glasoval« Bojan Štih. Podobno se je za obe deli odločil tudi Kermavner, vendar med tistimi knjigami, ki jih ni mogel uvrstiti v osnovni izbor zaradi njegove omejenosti na desetero del; v tem dodatku je Taras omenil med drugim tudi Baragovo Dušno pašo.

Prva letošnja številka »Znamenja«

Kratek uvodnik prve letošnje številke Znamenja opozarja, da je revija s to številko stopila v drugo desetletje svojega izhajanja. V članku je tudi potrjena dosedanja smer revije.

Sledi daljši esej Vekoslava Grmiča »Sodobni pogledi na svet in vera«. Grmič piše prepričljivo in z neprestanim ozirom (in tudi citiranjem) na današnjo teologijo in moderno literaturo. Začudi pa nas v njegovem pisanju nekak globok pesimizem pri presojanju današnjega sveta in človeštva, kakor da jima gre za biti in ne biti. Tako npr. piše: »Danes, ko gre za biti in ne biti človeštva na zemlji, so takšna spoznanja verne mu človeku izredno potrebna. Brez njih in ustreznih odločitev ne more spolniti svojega poslanstva. Odločiti se je treba in tvegati, čeprav ne vidi razumsko jasnih perspektiv in čuti, da ga oblike njegove vernosti pri tem bolj ovirajo kakor k temu spodbujajo. Prav v tem je namreč preroštvo«.

Janez Blažič povezuje v svojem spisu nekaj pesmi in proze v nekako literarno reportažo z

ostrimi idejnimi poudarki. Premočniimi, da bi lahko to imeli za čisto leposlovje, bolj za neke moralne vzglede in skoro očitke človeku, ki je premalo občutljiv za tuje bolečine in probleme. Jože Rajhman objavlja razpravo »Osebnostna vera in cerkveno učiteljstvo«. Razprava pritrjuje neki Grmičevi misli. Lojze Bratina pa piše o »Blagoslovu in preletstvu samote«. Stanko Janežič, ki je znan po svojem prizadevanju za ekumenizem, objavlja spis z naslovom »Ekumenska razsežnost verovanja«.

France Vodnik piše o neki Kosovelovi pesmi v spisu, ki ima naslov »Kje je rokopis Kosovelove pesmi?«. Gre namreč za rokopis neke Kosovelove religiozne pesmi, o katerem se ne ve, kam je izginil. Matija Remše je prispeval spis z naslovom »Bodo preživeli?«. Gre za problem zemlje. Poleg teh in še nekaterih manjših izvirnih spisov in člankov objavlja revija tudi nekaj prevodov, med njimi spis znanega spornega teologa Hansa Künga »Cerkev od »zgoraj« — Cerkev od »spodaj««.

ljenih besed, razen kake »planike«, ki jo še štraharja cira kak časnika.

Ostala pa je seveda še velika ohromitev slovenskega izražanja, ker niso prodrli sodobnejša vrednotenja tega jezika in spoznanje, da ima prazgodovinsko korenino, ki sega vse do prazgodovinskih Arijev. Še vedno naj bi se izražanje v slovenščini bližalo nekakšnemu idealno zamišljenemu, toda v bistvu napačno zastavljenemu panslovanskemu idealu. In ni čudno zato, da prav učenje »pravilne« slovenščine povzroča tolike težave, saj je ta pravilnost v resnici prav slabo opredeljena.

Namesto nekdanjih poskusov preoblikovanja slovenščine v fino meščansko slovansko govorico, se danes poskuša napraviti iz nje neke vrste tehnični in »komercialni« jezik z uvajanjem vseh vrst amerikanizmov, npr. »design« ali »bistro« in še toliko primerov. Ne gre v tem primeru toliko za modo, kot za manipulacijo javnosti, ki naj bi nasproti takšnim oznakam zadobila občutke vzhičenja in zato pridno segla po raznih »designih« in se hodila krepčat v »bistroje«. V tem naj bi dobila svoje zadoščenje, ponudniki teh oznak oz. tako označenega blaga in storitev pa svoj povečani dobiček.

Ljubljansko središče je zadnja leta preko javnih občil, tiska in rtv, osredinjenih v njem, še posebej usodno vplivalo na razkroj slovenskega govora na slovenskem prostoru. Plazu hibridnih besed in na-

pačnih rab ni bilo mogoče zaustaviti in se je brez ovir zlival v mišljenje in govor mlajših rodov. Kaki protesti niso zalegali, saj so poročevalci in izvajalci za svoje delo posebej plačani ne glede na napake; tisti, ki hoče protestirati, pa si mora posebej vzeti čas in trud; zato se seveda po nekaj poskusih vda in odneha. Najbolj brezobzirno opuščajajo napovedovalci in poročevalci, pod vplivom prevodov iz tujih poročil, ravno 2. sklon v zanikanju in vse pogosteje dvojino. Potem pa bodo hoteli trditi, da sedaj pač »raba« že hoče slovenščino brez tega.

Gre za težnje po razvrednotenju slovenščine, ki dobijo preko poročevalskih sredstev in njih moči obliko psihoterorja nad slovenskim mišljenjem. Predsodkom o slovenski majhnosti, neboljnosti in grdoti slovenščine naj se pridruži še vcepljeni občutek o njenem nesmislu. Tudi takšni glasniki so se že pojavili (Kermavner, Kramberger...). Pred kratkim je morala v Sloveniji nasproti takšnim pojavom nastopiti celo najširša množična organizacija SZDL.

Seveda pa bi bilo potreba poprej razjasniti, kot omenjeno, že podedovana manjvrednostna pojmovanja in predstave. Takšna, kot so nam jih izdelali nemški pisci. Zakaj se nikjer ne omenja, da so ustoličevali in prisegali tudi na Koroškem simbolično v slovenskem jeziku tudi po letu 1414? Slovenščina v vseh stoletjih ni bila manjvreden jezik,

še v 19. stol. s politično prevlado meščanstva in liberalizma je bila potisnjena na nižjo stopnjo na družabni vrednostni lestvici. Toda ne prej. Čemu sicer njena simbolična uporaba pri poklonitvah v slovenskih deželah?

Je mogoče, nadalje, da se še vedno trdovratno ponavlja nemškutarska trditev, da so Slovani izšli iz močvirij v Zakarpatju? Tako številni, kot so ti narodi, kako bi se sploh mogli razširiti iz nekega močvirja na tri četrtine Evrope? Ali pa bi se morali množiti mnogo hitreje od drugih, kar pa ni utemeljeno. Vloga Keltov v predrimskem času je bila v resnici precej omejena. Tlačijo pa jih na vsa območja v tistih obdobjih, očitno zato, da ne bi priznali posebne vloge slovanskim narodom (ki naj bi se tedaj še vedno lovili po močvirju). Toda v slovenske spise še nadalje zvesto povzemajo vso nemškutarsko manipulacijo o Keltih. Treba bi bilo seveda precej popraviti idilične pojme o »starih Slovanih«, zakaj slovansko je veliko bolj razgibano in pestro, kot pa nam ga je skovalo jezikoslovje, tako v etnološkem kot zgodovinskem in rasnem pogledu, pa tudi kulturnem in jezikovnem. In v tej družini slovanskih jezikov in kultur ima slovenstvo po starinskosti in izvornosti gotovo prvo mesto, češar pa mu doslej niti lastni pisci niso bili sposobni priznati.

(DALJE)

MOSOLIMPIADA 80

0000 SAŠA RUDOLF 000000000000 21 0000

Stadion Lužniki,
23. julija 1980, dopoldne

Igre XX. olimpiade so stekle v polnem, na tartanski stezi Leninovega štadiona se bodo čez nekaj minut pričela predtekmovanja v atletiki, športni panogi, ki zaslužen slovi kot kraljica olimpijskih iger. Težki oblaki, polni dežja, dajejo melanholično noto pričetku atletskih tekmovanj. Praznik mladosti in prijateljstva je iz političnih razlogov izgubil na svojem prvotnem pomenu. Od petih, tradicionalnih olimpijskih krogov, so zaradi bojkota ostali le štirje, in še ti nepopolni. Napisi: *šport izven politike, politika izven športa*, ki jih beremo po moskovskih ulicah, so le tiha, plaha želja, daleč od realnosti. Pa tudi napisi sami postanejo v nekaterih primerih dvoumni, kot na primer *hočemo mir*, ko je znano, da ima beseda *mir* v ruščini dvojni pomen, saj jo hkrati lahko razumemo kot *mir* v našem pomenu in kot *svet*.

Organizatorji so kljub težavam zastavili vse svoje moči, da bi igre izpeljali, kar se da dobro. Jasno je, da so jim vtisnili svoj pečat, saj je to neponovljiva priložnost za kovanje politično-propagandnega kapitala. Toda to je bilo pričakovati. Kdor se zdaj nad tem zgraža, potem ko je pred šestimi leti na seji mednarodnega olimpijskega odbora podprl moskovsko kandidaturo, je ali naiven ali v slabi veri.

Prav tako razumljivo in pričakovano je, da tuji dopisniki poleg športnih zapisov, prikazujejo bralcem in poslušalcem moskovsko realnost, ki je marsikdaj naravnost šokantna. Se se organizatorji čudijo in celo zgražajo, da preveč pišemo o vtisih in premalo o športu, potem veljajo tudi zanje iste besede, ali so naivni ali pa v slabi veri.

Med pričakovanjem prvih bojev na atletskih stezah vrtim radijski sprejemnik, saj bodo vsak hip poročila *Radia Moscow International*, ki ima vsako poldrugo uro po vzoru angleške BBC krajši dnevnik. Vmes oddaja dobro izbrano zahodno lahko glasbo od Eltona Johna do Modugna. Vrsto red vesti je, kot to lahko znova preverim, vedno enak. Poročila se prično z brzojavko, srečanjem ali govorom Leonida Brežnjeva. Pred imenom državnega in partijskega poglavarja pa napovedovalec sistematično prebere v celoti njegove funkcije: »generalni tajnik centralnega komiteja komunistične partije Zveze sovjetskih socialističnih republik, predsednik prezidija vrhovnega sovjeta Sovjetske zveze«. Takšna dikcija pa seveda obteži vest, le poskusite vse to glasno prebrati!

Sledi izjava prijateljske države (Vietnama, Jemena, Sirije, Kube itd.) v podporo kremeljske »politike miru«. Napad na stališče, ki ga je do Sovjetske zveze zavzela kapitalistična ali država, ki ne spada med »socialistične«. Ob koncu kratkih vesti še novica o novem velikem dosežku komunističnega gospodarstva (odprtje nove tovarne, jeza, rekordne letine itd.).

Povsem drugačen pa je drugi del, posvečen igram. Ta je izredno živahen, naravnost vzoren. Dokaz torej, da so sovjet-

ski kolegi profesionalno na višini, ko jim politična cenzura daje vsaj minimalno svobodo.

Argumentov športnih pa tudi ne povsem športnih v olimpijski Moskvi ne manjka, lahko bi celo rekli, da jih je občutno več kot na zadnjih dveh podobnih prireditvah v Münchnu ali Montrealu. Težave za tujega dopisnika so le v preverjanju vesti, kajti na uradne potrditve, tudi ko gre zgolj za rezultate, je treba precej dolgo čakati. Tehnična izvedba iger je sicer izredna, vendar ne moremo mimo negativne note počasnosti, ki je vodilo televizijskih režiserjev pri vključevanju napisov, pa naj bo v cirilici ali latinici z imeni tekmovalcev in doseženih rezultatov. Medtem ko smo imeli v Münchnu in Montrealu skoraj istočasne napise z najnужnejšimi podatki, so tu zamude precejšnje. Vzrok nikakor ne more biti tehničnega značaja, saj gre za elektronsko vključevanje podatkov preko računalnika. Gre torej

— Znaš, jest rečem, de tašnega papeža u Rimi še nikoli niso jemeli.

— Tudi jest rečem, de ne. De be biu taku živ, de be taku hodu obiskavat svoje vernike jn de be vsem govoru u njeh jeziki, zatu de ga zastopejo. Uan, prej ku je šou u Braziljo, se je narprej nauču govorit po portugalsko, (zatu ke u Brazilji govorijo portugalsko) jn šele pole je šou če. Uan, če pride vkep z anem Nemcam, govori ž njim po nemško, z Angležem po angleško, s Francozom po francosko jn taku naprej. Uan se drži tega de »učite vse narode.« Uan viš, je internacionalist, ne pej ti naši marksisti, ke tolko čekolirajo od internacionalizma jn pole ne znajo govorit ku an jezik. Uan se ravna po regoli, de more pastir znat jezek od svojih ovčic jn ne ovčice jezek svojga pastirja.

— Prou res. Vidi, denmo reč, te naše lokalne voditelje: u tolkeh letih se ni aden, pravem aden taljanski voditel partije pobrigau, de be svojem zvestem slovenskem voličam spregovoru po

za čisto politično izbiro, kot da bi režiser hotel še ročno preveriti podatke, preden jih vključi v računalnik. Izbira povsem v sklopu mentalitete, da naglica ni važna, važno je dati točne podatke. Na sploh pa je počasnost vodilo sovjetske stvarnosti, birokracija je zamočvirila vsako osebno noto ali pobudo. Zato tudi nikjer osebne note v televizijskih režijah, ki so sicer visoko kvalitetne, vendar vse enako monotone. Konkurenca je nepoznana, zato nas policaji ne morejo razumeti, ko se živčno prerivamo, da bi čimprej oddali svoja poročila in tekste. Nič hudega — po mnenju policista — če prispevek ne bo pravočasno prišel v uredništvo, saj je jutri nov dan. Domači dnevnik objavljajo na pičlih štirih straneh tudi po teden in še več stare vesti in nihče se ne razburja.

Morda tako mišljenje niti ni povsem zgrešeno. Koliko manj stresa, koliko manj izgubljenih živcev, toda obenem tudi koliko manj tistega drobnega, trenutnega zadovoljstva nad hitro in dobro opravljenim delom.

(Dalje)

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

slovensko, magari z anga napisanga cegelca. Vsi po vrsti se zgovarjajo, de nimajo talenta za jezike. Vidi, prfina tržaški škof kaže dobro vojo za slovenski jezek jn magari bere tisto, ke jema napisano, ma govori po slovensko! Tu pomene rešpetirat jezek svojeh vernikov!

— Ja, jest rečem, de be se mogli tisti, ke tolko čekolirajo od internacionalizma, špeglat glih pr papeži. Videš, uan se zaveda, de njegovi verniki govorijo vseh sort jezikov jn jem gre govorit taku, de ga zastopejo. Se zna, tudi od njega ne moremo pretendirat, de be znou prou vse jezike tega sveta; posebno japonsko al kitajsko more bet za nas strašno težko. Ma vselih je dau zastopet, de be rad šou na Kitajsko.

— Jn tudi zna jet. Jn be šou tudi u Moskvo, ke uan se ne boji nanka hudiča. Se misleš, kašno be blo, če be uan šou u Moskvo? Kašne pride be uan delau?

— Verjem, verjem, de be uan šou tudi u Moskvo. Uan be jemu koražo jet. Ma u Kremli be se bali, de pride jn mu ne bi dali vizum. Kej misleš, kašni problemi be ratali, če be se res na kašen način zmenli, de lahko pride? Se spouneš, kašno je blo, kadar je šou na Polsko? Jn u Moskvi be blo še hujše. Čeglih nima, koker je reku Stalin, nobeneh divizij, be blo za moskovske kapote strašno nevarno. Ki be najdlji zadosti policajev, de be ubranli meljonam jn meljonam Rusov, ke be se pahali za videt papeža? Tudi če be vse Moskale zaprli, be pršli u Moskvo ledje ses Sibirje, sez Baltskih držav, sez Ukrajine, sez Kavkaza, Turkestana jn povsod. Tu be bla ku ana povodenj, ke je ne be ustavu noben hudič. Tudi če be blokiral vse železence, be pršli ledje h nogam. Tu be bla strašna reč. Zatu ne verjem, de bo pršlo do tega.

— E, tudi meni se zdi tu nemogoče. Ke strah jema velike oči.